

Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinde Mesleki Öz-Yeterlik ve Yenilikçi Tutum

¹Fevzi YALVUÇ ²Ünal KARLI

¹ Milli Eğitim Bakanlığı Osman Nuri Bakırcı Ortaokulu, fevziyalvuc@gmail.com

² Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi, unalkarli@ibu.edu.tr

Özet

Bu araştırmada beden eğitimi öğretmenleri ve diğer branş öğretmenlerinin mesleki öz yeterlikleri ve yenilikçi tutumlarının karşılaştırılması ve beden eğitimi ve spor öğretmenlerinde kavramlar arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmaya 2018-2019 eğitim öğretim yılında Büyükçekmece ilçesinde görev yapan 176 erkek, 65 kadın toplam 241 öğretmen gönüllü olarak katılmıştır. Araştırma verileri yenilikçi tutum ölçeği ve mesleki öz-yeterlik ölçeği kullanılarak toplanmıştır. Verilerin analizinde Mann Whitney U testi ve Spearman Korelasyon analizleri kullanılmıştır. Branş değişkenine göre katılımcılardan beden eğitimi öğretmenlerinin mesleki öz-yeterlik puanları ve yenilikçi tutumları öncü tutum alt boyut puanları diğer branş öğretmenlerine göre anlamlı seviyede daha yüksek olduğu anlaşılmıştır. Yapılan ilişki analizinde araştırmaya dâhil olan beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin mesleki öz yeterlik düzeyleri ile yenilikçi tutum alt boyutlarından olan “öncü yaklaşım” boyutu ve “yeniliklere açık yaklaşım” boyutları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Yenilikçilik, mesleki öz-yeterlik, beden eğitimi öğretmeni

Occupational Self-Efficacy and Innovativeness Attitudes of Physical Education and Sport Teachers

Abstract

The present study aimed to analyze the differences in the variables of occupational self-efficacy and innovativeness attitudes of physical education and sports teachers and other branch teachers mutually. Analyzing the differences between the variables for physical education and sports teachers was another aim. A total of 241 teachers, 176 males, and 65 females, working in the Büyükçekmece district in the 2018-2019 academic year, participated in the research voluntarily. Research data were collected using the innovative attitude scale and professional self-efficacy scale. Mann Whitney U test and Spearman Correlation analysis were used in the analysis of the data. According to the analyzed results, it was seen that the occupational self-efficacy points and innovativeness attitude/pioneering attitude sub-dimension points of the physical education teachers were significantly higher than the other branch teachers. Besides, self-efficacy and innovativeness attitudes of physical education and sports teachers were positively correlated in the "pioneering approach" and "open approach to innovation" sub-dimensions

Key Words: Innovativeness, occupational self-efficacy, physical education teacher

SUMMARY

Introduction and Aim: Competence is the most important element in assessing human behavior (Schunk, 1990). If an individual can fulfill a responsibility and has the belief that he can take control of situations that arise in the process, he will be willing to commit the necessary actions with determination. With the improvement of teachers' professional self-efficacy levels, significant changes occur in the educational environment of education. Increases motivation and student success, to raise the academic achievement of students using different teaching techniques, classroom management strategies vary, and their commitment to the profession (Sunjin, 2010) increases, following innovations and developments in the field of education. It has been determined that teachers with low self-efficacy perception do not trust themselves in terms of classroom management, so they provide discipline through pressure, they cannot take the student to the center and they cannot guide them well in educational settings (Şenel, 2014). Given all these circumstances, teachers' self-efficacy level, directly affects their work performance, and their inner world in a positive atmosphere forming, communication, decision-making, goal-performing, and motivated self-confidence is affected by situations. Due to all these situations, the issue of professional self-efficacy has become increasingly important in recent years. Since the world is constantly changing, the way to adapt to changing situations is to be open to innovations. Innovative individuals are those who are open to different experiences, see new life experiences as important, can renew themselves, and are looking for ways to change themselves (Leavit and Wallton, 1975). Nochur (2009) mentioned many characteristics of innovative individuals. These individuals have inventive properties, can generate new ideas, take

responsibility for the execution of the ideas produced, fulfill their promises, motivate others, think positively, and are positive about the problems they face. Innovative teachers can organize the classroom in an innovative style, they can involve students in the lesson with different experiences, mobilize students in the right direction, they direct their students to make inventions. Thus, the teacher who makes the educational environment enthusiastic increases the quality of the educational environment. When we look at the variables examined in self-efficacy studies; Akbulut (2016) and Koparan (2011) gender, Yılmaz and Çoklu-Bökeoğlu (2008), Saçlı et al. (2009) educational level, Türk (2009) and Yeşilyurt (2013) the department where students study, Gömleksiz and Serhatlıoğlu (2013) professional seniority was examined. In studies on innovation; Yılmaz et al. (2014), Göl and Bülbül (2012), Çuhadar et al. (2013), Kılıçer (2011) gender, Top (2011) education level, administrative staff or not, Ürün (2015), Yılmaz et al. (2014) department/branch, Başaran and Keleş (2015) professional seniority was examined. **Material & Method:** In the research, the relational and causal cross-sectional models were used to examine the relationship between the innovative attitudes of physical education teachers and other branch teachers and their professional self-efficacy. The sample group of this study consisted of 241 teachers of whom 119 were Physical Education and Sports Teachers. A questionnaire consisting of three parts was used as the data collection tool in the research. The first part of the questionnaire consisted of items that includes the demographic characteristics of the participants (age, gender, position, professional seniority, branch). The second part included the occupational self-efficacy scale (Schyns and Collani 2010). In the third part, the innovative attitude scale (Hurt and Joseph 1977) was used. The analysis of the obtained data was made using the SPSS 22.0 program. Frequency analysis was used to determine the percentage distributions of the participants' demographic information. Descriptive statistics were used to determine the mean and standard deviations of the scores obtained from the scales. The Mann-Whitney U test was used to compare the occupational self-efficacy and innovative attitude levels of the participants according to their branches. Spearman Correlation analysis was used to examine the relationship between the variables (self-efficacy and innovative attitude). **Results and Discussion:** According to the analyzed results, it was revealed that the professional self-efficacy levels of the teachers participating in the research showed a statistically significant difference according to their branches. According to the results, it was concluded that the professional self-efficacy levels of physical education teachers were significantly higher when compared with teachers in other branches. According to the research conducted by Türk (2009), it was stated that the reason for the high level of professional self-efficacy of physical education teachers is that physical education teachers enter the university with a special talent exam and increase the level of knowledge and experience related to sports they have in their pre-service education life. Besides, it was determined that the innovative attitude perceptions of the teachers differed statistically significantly according to their branches. When the correlation between the scores obtained by the teachers from the innovative attitude sub-dimensions was examined, it was concluded that there was a significant relationship between the sub-dimensions that constitute the innovative attitude for physical education and sports teachers.

1. GİRİŞ

Eğitim, günlük yaşamda sıklıkla kullanılan bir kavram olup (Erden, 2005), insanlığın varoluşundan bu yana bir olgu olarak (Azar, 2011), toplumların uygarlaşmasında ve yükselmesinde son derece önemli

bir role sahip olmuştur. Bu alana sürekli olarak yatırım yaparak gelişen ülkeler bu durumun önemli bir kanıtıdır (Habacı ve ark., 2013). İnsanların sahip oldukları davranışları değiştirme süreci de ekonomi ve toplumsal koşullara, içinde yaşanılan değer yargılarına, kültürel özelliklere ve gelişmişlik düzeyine bağlı olarak etkilenmektedir (Türkoğlu, 2005). Bu etki süreci içerisinde eğitimin mevcut üç temel niteliği deneyim, tutum ve süreç olarak ifade edilmektedir. Eğitim ortamında öğrenme bireyin kendi yaşantısı ile elde edilir ve bu eğitim sayesinde bireylerin tutumlarında değişiklikler bir süreç içerisinde meydana gelir (Özdemir, 2003). Tutumda yaşanan bu değişiklik, eğitim ve çevre arasındaki etkileşimin bir sonucu olup, eğitim sonucunda insan davranışlarında meydana gelen değişimler bireylerin yaşam niteliklerini üst seviyeye çıkarmalarına, dolayısıyla toplumun ilerlemesine ve gelişmesine katkı sağlamaktadır (Gökçer, 2009).

Bir eğitim sistemini oluşturan üç ana unsur, öğretim programları, öğrenci ve öğretmendir. Bu unsurlar devamlı olarak birbirleriyle etkileşim halinde olup, öğretmenler ise ön planda yer almaktadır (Demirtaş, ve ark., 2011; Gültekin, 2015; Kahyaoğlu ve Yangın, 2007). Çünkü öğretmenler toplumun geleceğini doğrudan etkileyebilecek bir meslek grubunda yer almakta (Semerci ve ark., 2012), eğitimin etkili ve verimli olması, bunun yanında eğitim sisteminin düzgün bir biçimde işletilmesi, öğretmenlerin sahip oldukları nitelikler ile yakından ilişkilidir (Özdemir, 2003; Turhan ve ark., 2012). Bunun yanında öğrencilere çağdaş toplum hayatının gerekliliklerini aşılama konusunda ve topluma kazandırma noktasında en önemli görev öğretmenlerindir (Maden ve ark., 2010). Öğrencilerin başarılı olmasında öğretmen kalitesinin önemli bir role sahip olup (Rowe, 2003) milletlerin geleceği ve eğitim kaliteleri davranış mühendisi olarak tanımlanan öğretmenlerin yetişmişlik seviyeleri ile doğru orantılıdır (Özyurt, 2000). Eğitim sisteminin başarıya ulaşmasında en önemli paya öğretme sanatıyla uğraşan öğretmenlerin sahip olduğu görüşüne birçok eğitim bilimci katılmakta (Erdem ve Soylu, 2013; Özdemir, 2003), nitelikli öğrencilerin nitelikli öğretmenler tarafından yetiştirileceği savunulmaktadır.

Öğretmenlerin mesleki açıdan başarıyı yakalayabilmeleri için kendisinde bulunması gereken bir takım bireysel ve mesleki özellikler vardır. Söz konusu özelliklerin başında öğretmenlik alanına ilişkin donanım ve yetenekleri gelişmiş, genel kültürlü ve mesleki erginliğe erişmiş, mesleki nitelikleri gelişmiş, öğrencilerle ilgili başarı beklentisi yüksek olan, öğrencilerini destekleyen, teşvik edici ve yüreklendirici tutum sergileyen, açık görüşlü, anlayışlı, sabırlı ve hoşgörülü olma gelmektedir (Erden, 2005). Bunun yanında öğretmenlerin görev yaptıkları eğitim kurumlarında başarılı olabilmeleri için kesinlikle meslek hayatlarının öncesinde mesleki beceri ve tutumları kazanmaları gereklidir (Bayındır, 2011).

Yeterlik insan davranışlarını değerlendirmede en önemli unsurdur (Schunk, 1990). Birey bir sorumluluğu yerine getirebilmek için kendisinde var olan yetenek ve süreç içerisinde oluşan durumların denetimini kontrol altına alabileceğine olan inancı varsa, istekli olur, gereken davranışları kararlılıkla yapar. Öz yeterlilik, bireyin karşılaştığı problemleri çözülebilmesi için gerekli olan yolları, iyi yapıp yapamayacağına ait bireysel çıkarımları (Bandura, 1982), kişinin kendi ile ilgili sahip olduğu inancıdır (Bandura, 1997). Öz-Yeterlik inancı, bireyin ulaşmak istediği hedefleri belirlerken çevreyi denetim altına almasında aracıdır. Bireyler bu durumda kendi hareketlerini düzenleyerek ve inisiyatif alarak kendilerini şekillendirir (Hazır Bıkmaz, 2004). Bu inisiyatif, mesleki yeterlilikler açısından ele alındığında, öğrencinin başarısı ve motivasyonu, özel eğitim gereksinimi olan öğrenciler için ihtiyacın

belirlenmesi, kullanılacak yol ve yöntemler, sınıf yönetim stratejileri ve mesleğe bağlılık (Oh, 2010), öğretmenlerin eğitim alanındaki yenilik ve gelişmeleri takip etmelerini, bu gelişmelerden yola çıkarak sınıf ortamında daha verimli olmalarını, dolayısıyla öğrencilerin akademik başarılarını yükseltmek için farklı öğretim teknikleri kullanmalarını, ancak mesleki öz yeterlik düzeylerini geliştirmeleri ile mümkün olacaktır. Fakat öz yeterlik algısı düşük öğretmenler sınıf yönetimi açısından kendilerine güvenmediklerinden baskı yoluyla disiplini sağladıkları, öğrenciyi merkeze alamadıkları ve eğitim ortamlarında iyi rehberlik edemedikleri saptanmıştır (Şenel ve ark., 2014).

Öz yeterlik inancı, öğretmenlerin mesleki açıdan düşünmelerini ve karar vermelerini dolayısıyla davranışlarını etkilemektedir. Bu durum, başta sınıfın yönetimi ve ders organizasyonunda, öğrenme-öğretme süreçlerinde ve iletişimde etkilidir (Erdem ve Demirel, 2007). Bu inanç, bireyin özellikle de öğretmenin hedeflediği amaçlara ulaşmasında ortaya ne kadar çaba koyduğu, karşısına çıkan sorunlarla ne kadar yüzleşebildiği ve başarısızlık karşısındaki davranışlarını etkilemektedir (Çubukçu ve Girmen, 2007). Bütün bu durumlar göz önüne alındığında, öğretmenlerin öz yeterlik düzeylerinin, çalışma performanslarını doğrudan etkilediği, iç dünyalarında olumlu bir atmosfer oluşmasında, iletişim, karar verme, hedef koyma-gerçekleştirme, motive olma, kendine güven gibi unsurları birinci derecede etkilediğinden, son yıllarda mesleki öz yeterlik konusunun önemi giderek artmıştır.

Mesleki öz-yeterlik, bireylerin meslek hayatlarındaki sorumluluk ve yaklaşımları başarılı bir şekilde gerçekleştirebilme becerileriyle ilgili hissettikleri yeterliktir (Füllemann ve ark., 2015; Jayawardena ve Gregar, 2013). Bireylerin mesleklerine ilişkin çıktığı ortaya koyabilecek potansiyellere sahip olmaları konusundaki algılarıdır (Schyns ve Collani, 2002). İnovasyon, yeni uygulamaların, yeni bilgi veya fikirlerin, yeni ürün ve hizmete dönüştürülmesini (yenilikçiliği) ifade etmektedir. Diğer bir ifade ile inovasyon geleceği uygun bir biçimde planlamak ve geleceği öngörmek anlamına gelmektedir (Yalçınkaya, 2010).

Dünya sürekli değişim geçirmekte olduğundan, değişen durumlara uyum sağlayabilmenin yolu da yeniliklere açık olmaktır. Yenilikçi bireyin özelliklerini Leavitt and Walton (1975)'te, farklı deneyimlere açık olan, sadece heyecan için değil yeni yaşam deneyimlerini önemli gören, kendini yenileyebilen ve değiştirmenin yollarını arayanlar olarak belirtmiştir. Nochur (2009)'da, yenilikçi bireylerin buluşçu özelliklere sahip, yeni fikirler üretebilen, üretilen fikirlerin yürütülmesinde sorumluluk üstlenen ve gerekli koşulları oluşturabilen, sözlerini yerine getiren, işlerini son tarihe bırakmayan, hedeflerinde oluşacak kısa vadeli kazanımlara da odaklanan, etrafını motive edebilen, pozitif düşünen ve karşısına çıkan sorunlara karşı pozitif olan ve önlem alabilen, ısrarcı, tutkulu olarak tanımlamıştır. Yenilikçi özelliklere sahip öğretmenlerin, sınıf ikliminin yenilikçi tarzda düzenleyebileceği, öğrencilerini farklı deneyimlerle derse katabilen, öğrencilerini doğru yönde harekete geçmelerini sağlayabilen, öğrencilerini buluş yapmaya yönelik yetiştirebilen, teşvik eden, onları dinleyen, doğru bir şekilde yönlendirebilen, hedeflediği ideal sonuca ulaşmak için elinden geleni sarf eden, eğitim ortamını coşkulu hale getiren özelliklere sahip olduğundan, öğretmen kalitesini dolayısıyla eğitim-öğretim ortamının kalitesini arttırmaktadır.

Eğitim-Öğretim ortamında kullanılan materyal ve teknolojik aletler öğretimin gerçekleşmesinde

yardımcı araç iken, bu araçların teknolojik olarak sürekli değişim geçirmesi ve yenilenmesi, meydana gelen bu değişikliklerin takibi için yenilikçilik öğretmenlerin kazanması gereken önemli bir beceri durumuna gelmiştir (Demir Başaran ve Keleş, 2015). Yenilikçi tutum, öğretimin de güncelliğini koruyacağından öğretimin kalitesini de olumlu yönde etkileyecek, yenilikçi tutuma sahip öğretmenlerin yetiştirdiği öğrencilerde kendini gerçekleştirmeye adım adım ilerleyen, hedefleri doğrultusundan kariyer planlayabilen özellikte olacaktır.

Beden eğitimi öğretmenlerinin kendi branşlarına ve öğretmenlik mesleğine yönelik mevcut öz-yeterlik inancının belirlenmesi, beden eğitimi öğretmenlerinin mesleki açıdan daha iyi tanımlanmalarına katkı sunacaktır. Bunun yanında beden eğitimi programlarının tekrar gözden geçirilmesinde, mevcut programda yer alan eksikliklerin belirlenmesinde ve gerekli düzenlemelerin yapılmasında, beden eğitimi öğretmenlerine verilecek olan hizmet içi eğitim programlarının planlanmasında öğretmenlerin öz-yeterlik inançlarının tespit edilmesi oldukça önemlidir (Türk, 2009). Bunun yanında günümüzde eğitim öğretim ortamında öğrencilerin yetiştirilmesinde önemli paya sahip olan öğretmenlerin öz-yeterlik algılarının ve öz-yeterlik algılarını etkileyen faktörlerin araştırılması büyük önem kazanmıştır (Gömleksiz ve Serhatlıoğlu, 2013). Bu kapsamda uluslararası literatürde olduğu gibi son yıllarda Türkiye’de de öğretmen öz-yeterliği üzerine yapılan araştırmaların arttığı görülmektedir (Özdemir, 2008). Ancak literatürde hala öğretmen öz-yeterliği üzerine yapılacak araştırma bulgularına gereksinim duyulmaktadır (Yeşilyurt, 2013). Bunun yanında dünyada meydana gelen gelişmelere ek olarak eğitim sistemlerinde ve ders materyallerinde de önemli gelişmeler meydana gelmektedir. Bu durum öğretmenlerin yenilikçi tutumlarını geliştirmelerini büyük gereklilik haline getirmiştir. Öğretmenlerin sahip oldukları yenilikçi tutumların geliştirilebilmesi için öncelikli olarak öğretmenlerin yenilikçi tutumlarını etkileyen faktörlerin incelenmesi gerekmektedir. Bu kapsamda öğretmenlerin mesleki öz-yeterlik düzeylerinin yanında yenilikçi tutumlarının da bazı değişkenlere göre araştırılması gerekliliğini ortaya çıkarmıştır.

Öz yeterlik çalışmalarında Akbulut (2006) ve Koparan ve ark. (2011)’de cinsiyet, Üstüner ve ark. (2009), Yılmaz ve Çokluk-Bökeoğlu (2008), Saçlı ve ark. (2009), Türk (2009), Yeşilyurt (2013)’te öğrencilerin bölüm, Gömleksiz ve Serhatlıoğlu (2013)’te mesleki kıdem değişkenine göre incelemiştir. Yenilikçilik ile ilgili yapılan çalışmalarda; Yılmaz ve ark. (2014), Göl ve Bülbül (2012), Çuhadar ve ark. (2013), Kılıçer (2011) cinsiyet, Top (2011)’de eğitim düzeyi, idari personel olup olmama, Örün ve ark. (2015), Yılmaz ve ark. (2014)’te bölüm/branş, Demir Başaran ve Keleş (2015) mesleki kıdem değişkenine göre incelemiştir. Bu kapsamda öğretmenlerin mesleki öz-yeterlikleri ile yenilikçi tutumlarının incelenmesi, öğretmenlerin söz konusu alanlarda sahip oldukları yaklaşımların çeşitli demografik değişkenler ışığında irdelenmesi literatür açısından önemli bir araştırma olarak değerlendirilmiştir. Bu durum öğretmenlerin mesleki performanslarını olumlu yönde etkilediği için öğretmenlerin yenilikçi tutum düzeylerinin ele alındığı araştırmaların da son yıllarda artmasına zemin hazırlamıştır.

Ülkemizde bu alanda yapılan araştırmaların uluslararası literatüre kıyasla nispeten daha düşük olduğu görülmektedir. Bu bağlamda yapılan bu araştırmanın öğretmenlerin mesleki performanslarını arttırmaya yönelik bulgulara ulaşacağı ve ülkemizdeki eğitim bilimleri literatürüne önemli kaynaklık edeceği düşünülmektedir. Araştırma öğretmenlerin öz yeterlik ve yenilikçi tutumlarının düzeyinin

ortaya konmasında da etkili olacaktır.

Alanyazında yapılan araştırmalarda genel olarak öğretmenlerin öz-yeterlik algıları ile yenilikçi tutum düzeylerinin çeşitli demografik değişkenler ışığında ele alındığı, buna karşılık beden eğitimi ve spor öğretmenleri ile diğer branş öğretmenleri arasında bir mukayese yapılmadığı ve öz-yeterlik algısı ile yenilikçi tutum arasındaki ilişkinin değerlendirildiği çalışmaların azınlıkta olduğu gözlenmiştir. Dolayısıyla mevcut çalışmada beden eğitimi ve spor öğretmenleri ile diğer branş öğretmenlerinin mesleki öz yeterlik ve yenilikçi tutumları karşılaştırmalı olarak incelenmiş ve beden eğitimi ve spor öğretmenleri özelinde iki kavramın ne derecede ilişkili olduğu araştırılmıştır.

2. MATERYAL METOT

2.1 Araştırma Modeli

Bu araştırmada, beden eğitimi öğretmenleri ve diğer branş öğretmenlerinin yenilikçi tutumları ile mesleki öz-yeterliklerinin karşılıklı olarak incelenmesi ve beden eğitimi ve spor öğretmenlerinde kavramlar arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu nedenle araştırmada ilişkisel ve nedensel tarama modelleri kullanılmıştır. İlişkisel tarama yöntemi, iki ya da daha çok değişken arasındaki ilişkinin herhangi bir şekilde bu değişkenlere müdahale edilmeden incelendiği araştırmalardır. Nedensel tarama yöntemi ise bir durumun veya olayın sebeplerini ve bu değişkenleri etkileyen sebepleri etkileyen değişkenleri ya da bir etkinin neticelerini belirlemeye yönelik bir çalışma türüdür (Büyüköztürk ve ark., 2011).

2.2 Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini Büyükçekmece ilçesinde görev yapan öğretmenler oluşturmaktadır. Veri toplama sürecinde Büyükçekmece ilçesinde tüm okullara ulaşılmıştır. Geri dönüş yapan doğru doldurulmuş 119 Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni ve 122 farklı branşlarda görev yapan toplam 241 öğretmen bu çalışmanın örneklemini oluşturmuştur.

2.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak üç bölümden oluşan bir anket kullanılmıştır. Anketin birinci bölümünü katılımcıların demografik özelliklerinin sorgulandığı (yaş, cinsiyet, görev, mesleki kıdem, diğer branş) maddeler/sorular oluşturmuştur.

İkinci bölümünü Schyns ve Collani (2002)'nin geliştirdiği ve bu çalışma kapsamında Türk popülasyonuna uyarlamasının yapıldığı mesleki öz-yeterlik ölçeği kullanılmıştır. Mesleki öz-yeterlilik ölçeğinin açıklayıcı faktör analizinde Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) katsayısına bakılmıştır ve bu değer ,847 olarak tespit edilmiştir. Bu değer ,60'dan yüksek olması, sonuçların faktör analizi için uygun olduğunu gösterir. Bartlett Küresellik testi değeri ise 703,454 bulunmuş ve bu testin sonucunun anlamlı olduğu görülmüştür. Maddelerin değerlendirilmesinde .30 faktör yükü uygulanmıştır. Madde iç tutarlılık katsayısı hesaplamasında Cronbach's Alfa testi uygulanmış, sonuç olarak .82 bulunmuştur.

Üçüncü bölümde Hurt ve ark. (1977) tarafından geliştirilen ve mevcut çalışma kapsamında Türk popülasyonuna adaptasyonu yapılan yenilikçi tutum ölçeği kullanılmıştır. Yenilikçi tutum faktör

analizinin değerlendirilmesinde Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) katsayısına bakıldı ve bu değer ,809 olarak bulundu. Bu değer ,60'dan yüksek olması, sonuçların faktör analizi için uygun olduğunu gösterir. Bartlett test değeri ise 789,438 bulunmuş ve bu testin sonucunun anlamlı olduğu görülmüştür. Faktör yükü ,30'un altında kalan maddeler ölçekten çıkarılmıştır ve sonuç olarak 4 faktörlü yenilikçi tutum ölçeği 15 maddeden oluşmuştur. 7,12,13 ve 14. maddelerden oluşan boyut "Gelenekçi Yaklaşım Boyutu", 4 ve 6. Maddelerden oluşan boyuta "Kuşkucu Yaklaşım Boyutu", 1,5,8,9,10 ve11. Maddelerden oluşan boyut "Öncü Yaklaşım Boyutu" olarak adlandırılırken 2,3 ve 15. Maddelerden oluşan boyuta da "Yeniliklere Açık Olma" boyutu adı verilmiştir. Ölçeklerin değerlendirilmesinde 5'li likert tipi ölçekten yararlanılmıştır. Araştırmanın yürütülebilmesi için Abant İzzet Baysal Üniversitesi Etik kurulundan onay alınmıştır. Ayrıca ölçeklerin kullanılabilmesi için sahiplerinden izin alınmıştır.

2.4. Verilerin Analizi

Elde edilen verilerin analizi SPSS 22.0 programı kullanılarak yapılmıştır. Katılımcıların demografik bilgilerinin yüzdelik dağılımlarının belirlenmesinde yüzde ve frekans analizleri kullanılmıştır. Ölçeklerin uyarlanması faktör analizi ve iç tutarlık katsayısı yöntemlerinden faydalanılmıştır. Ölçeklerden elde ettikleri puanlara ilişkin ortalama ve standart sapmaların belirlenmesinde ise tanımlayıcı istatistiklerden yararlanılmıştır. Katılımcıların branşlarına göre mesleki öz-yeterlilik düzeylerinin ve yenilikçi tutum düzeylerinin karşılaştırılmasında Mann Whitney U testi kullanılmıştır. Katılımcıların mesleki öz-yeterlilik düzeyleri ve yenilikçi tutum düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesinde ise Spearman Korelasyon analizi kullanılmıştır.

3. BULGULAR

Tablo 1. Mesleki öz-yeterlilik ölçeğine ilişkin faktör analizi sonuçları

Madde	Faktör yükü
1. Şükür ki, mesleğimle ilgili öngörülemeyen durumlarla nasıl baş edeceğimi biliyorum.	.603
2. İşimle ilgili bir sorunum olduğunda genellikle ne yapılması gerektiği ile ilgili bir şeyler düşünebiliyorum.	.651
3. Becerilerime güvendiğim için mesleğimle ilgili bir sorun yaşadığımda soğukkanlı kalabiliyorum.	.754
4. Mesleğimle ilgili bir sorunla karşılaştığımda birden fazla çözüm yolu bulabiliyorum.	.756
5. Mesleğimle ilgili önüme ne sorun çıkarsa çıksın üstesinden gelecek kapasitedeyim.	.766
6. İşimle ilgili yaşadığım geçmiş deneyimlerim, beni mesleki geleceğime çok iyi bir şekilde hazırladı.	.683
7. Mesleğimle ilgili belirlediğim hedeflerime ulaşıyorum.	.510
8. Kendimi mesleğimin ihtiyaçlarının çoğunu karşılayabilecek kadar donanımlı hissediyorum.	.653
Öz Değer 3.668	
Açıklanan Toplam Varyans 45.848	

Mesleki öz-yeterlilik faktör analizinin değerlendirilmesinde Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) katsayısına bakılmış ve bu değer ,847 olarak hesaplanmıştır. Bu değer ,60'dan yüksek olması, sonuçların faktör analizi için uygun olduğunu göstermektedir. Bartlett Küresellik test değeri ise 703,454 bulunmuş ve bu testin sonucunun anlamlı olduğu görülmüştür. Yapılan Açıklayıcı Faktör Analizi sonucunda ölçek maddeleri öz değeri 3,668 olan tek boyut altında toplanmıştır. Maddelerin açıkladığı varyans ise 45,848 olarak bulunmuştur. Madde iç tutarlılık katsayısı hesaplamasında Cronbach's Alpha testi uygulanmıştır sonuç olarak .82 bulunmuştur.

Tablo 2. Yenilikçi tutum ölçeğine ilişkin faktör analizi sonuçları

	Yenilikçi Tutum Ölçek Maddeleri	Öncü	Gelenekçi	Yeniliklere Açık	Kuşkucu
1	Arkadaşlarım benden sıklıkla tavsiye ya da bilgi ister.	.708			
5	Görünürde çözümü olmayan sorunlar için çoğunlukla yeni çözüm yöntemleri icat ederim.	.702			
8	Mesai arkadaşlarımı ve arkadaşlarımı etkileyen biri olduğumu düşünürüm.	.806			
9	Düşünce ve davranışlarımda buluşçu ve özgün olduğumu düşünürüm.	.805			
10	Orijinal fikirleri olan buluşçu bir insanımdır.	.786			
11	Ait olduğum gruplara liderlik yapmakla ilgili sorumlulukları üstlenmekten hoşlanırım.	.782			
7	Yeni bir fikri etrafımdaki insanların çoğunun kabul ettiğini görmeden nadiren güvenirim		.689		
12	Yeni yöntemlerin etrafımdaki insanların işlerine yaradığını görmeden kendiişlerimde kullanmakta isteksiz olurum.		.758		
13	Geleneksel yöntemlere dayalı yaşamın ve işleri geleneksel yollardan halletmenin en iyi yöntem olduğunu düşünüyorum		.782		
14	Yeni bir icadı kullanmadan önce başkalarının onu kullandığını görmem gerekir.		.865		
2	Yeni fikirleri denemekten hoşlanırım.			.826	
3	Bir işi yaparken yeni yöntemler denerim			.786	
15	Yeni düşünce ve fikirlere açığımdır.			.665	
4	Yeni düşünce ve fikirlere ihtiyatlı yaklaşırım.				.852
6	Yeni fikirlere ve buluşlara kuşkulu bakarım.				.746
	Öz Değerler	4.608	3.052	1.275	1.134
	Açıklanan Varyans	30.72	20.349	8.498	7.562
	Toplam Açıklanan Varyans	67.13			

Yenilikçi tutum ölçeği için yapılan açıklayıcı faktör analizinin değerlendirilmesinde Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) katsayısına bakılmış ve bu değer ,809 olarak hesaplanmıştır. Bartlett Küresellik test değeri ise 789,438 bulunmuş ve bu testin sonucunun anlamlı olduğu görülmüştür. Faktör yükü ,30'un altında olan maddeler ölçekten çıkarılmıştır ve kalan 15 maddede öz değeri 1'den büyük 4 faktör altında toplanmıştır. 7,12,13 ve 14. maddelerden oluşan boyut "Gelenekçi Yaklaşım" boyutu, 4 ve 6. maddelerden oluşan boyuta "Kuşkucu Yaklaşım" boyutu, 1,5,8,9,10 ve 11. maddelerden oluşan boyut "Öncü Yaklaşım" boyutu olarak adlandırılırken 2,3 ve 15. Maddelerden oluşan boyuta da "Yeniliklere Açık Olma" boyutu adı verilmiştir. Ölçek boyutlarının açıkladığı toplam varyans 67,131 olarak açıklanmıştır. Madde iç tutarlılık katsayısı hesaplamasında Cronbach's Alpha testi uygulanmıştır ve boyutların iç tutarlılık katsayıları sırasıyla .87, .81, .75 ve .62 olarak bulunmuştur.

Tablo 3. Beden eğitimi öğretmeni olan katılımcılar ile diğer branş öğretmenlerinin mesleki öz-yeterlilik düzeylerinin karşılaştırılması

Branş / Özyeterlilik	n	X	Ss	Sıra Ort.	Sıra Top.	U	P
Beden Eğitimi	119	4.29	.72	132.0	15707.5	5950.5	.013*
Diğer	122	4.10	.69	110.27	13453.5		

*p<0.05

Mann Whitney U test sonuçlarına göre beden eğitimi ve spor öğretmeni olan katılımcıların öz-yeterlilik düzeyleri diğer branş öğretmenlerine göre anlamlı şekilde yüksektir (p<0.05).

Tablo 3. Beden eğitimi öğretmeni olan katılımcılar ile diğer branş öğretmenlerinin yenilikçi tutum düzeylerinin karşılaştırılması

Yenilikçi Tutum	Branş	N	X	Ss	Sıra Ort.	Sıra Top.	U	P
Öncü	Beden Eğitimi	119	5.63	1.07	132.82	15805.0	-2.603	.009*
	Diğer	122	5.28	1.10	109.48	13356.0		
Gelenekçi	Beden Eğitimi	119	4.93	1.29	117.42	13973.0	-.789	.430
	Diğer	122	5.05	1.35	124.49	15188.0		
Yeniliklere Açık	Beden Eğitimi	119	5.73	1.06	126.00	14994.5	-1.107	.268
	Diğer	122	5.63	0.97	116.12	14166.5		
Kuşkucu	Beden Eğitimi	119	4.57	1.48	119.49	14219.5	-.334	.739
	Diğer	122	4.59	1.57	122.47	14941.5		

*p<0.05

Mann Whitney U test sonuçlarına göre beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin yenilikçi tutumları “öncü” alt boyutunda diğer branş öğretmenlerinden anlamlı şekilde yüksektir ($p<0.05$). Yenilikçi tutum ölçeği diğer alt boyutlarındaki farklılıklar ise istatistiksel açıdan anlamlı değildir ($p>0.05$).

Tablo 5. Beden eğitimi öğretmeni olan katılımcıların mesleki öz-yeterlilikleri ile yenilikçi tutum düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi

Faktörler	Mesleki Öz-Yeterlilik
Öncü	.619*
Gelenekçi	.01
Yeniliklere Açık	.55*
Kuşkucu	.03

* $p<0.05$

Tablo incelendiğinde katılımcıların mesleki öz yeterlilik düzeyleri ile yenilikçi tutum alt boyutlarından öncü yaklaşım ve yeniliklere açık yaklaşım alt boyutları arasında doğrusal ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir ($p<0,05$). Katılımcıların mesleki öz yeterlik düzeyleri ile yenilikçi tutum alt boyutlarından gelenekçi yaklaşım ve kuşkucu yaklaşım alt boyutları arasında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır ($p>0,05$).

4. TARTIŞMA

Mevcut araştırmanın amacı beden eğitimi öğretmenleri ve diğer branş öğretmenlerinin mesleki öz-yeterliliklerinin ve yenilikçi tutumlarının branşları bakımından incelenerek, beden eğitimi ve spor öğretmenlerinde kavramlar arasındaki ilişkinin incelenmesidir.. Analiz sonuçlarına göre çalışmaya katılan öğretmenlerin mesleki öz-yeterlilik düzeylerinin branşlarına göre istatistiki bakımdan anlamlı bir fark sergilediği belirlenmiş, ulaşılan sonuçlara göre diğer branşlarda yer alan öğretmenler ile kıyaslandığı zaman beden eğitimi öğretmenlerinin mesleki öz-yeterlilik düzeylerinin istatistiki bakımdan anlamlı seviyede daha yüksek olduğu neticesine varılmıştır. Türk (2009)'ün yapmış olduğu araştırmaya göre beden eğitimi öğretmenlerinin mesleki öz-yeterlilik düzeylerinin yüksek olmasının temelinde beden eğitimi öğretmenlerinin üniversiteye özel yetenek sınavı ile girmelerinin, hizmet öncesi eğitim hayatlarında sahip oldukları sporla ilişkili bilgi ve deneyim düzeyini arttırmalarının yattığı belirtilmiştir. Yeşilyurt (2013) tarafından yapılan araştırmada ise meslek öncesi dönemde bulunan ve farklı bölümlerde öğrenim görmekte olan öğretmen adaylarının mesleki öz-yeterlilik algı düzeylerinin öğrenim gördükleri bölüm faktörüne göre anlamlı bir fark ortaya koyduğu belirlenmiş, bu sonuca ulaşılmasının altında farklı bölümlerde eğitim alan öğretmen adaylarının ders işleme felsefelerinin birbirinden farklı olmasının yattığı belirtilmiştir.

Öğretmenlerin mesleki öz-yeterlilik düzeylerinin branşlarına göre çeşitlilik göstermesinin temelinde öğretmenlerin branşlarına göre mesleklerine ilişkin tutumlarının farklı olmasının yattığı düşünülebilir. Bunun yanında öğretmenlerin hizmet öncesi almış oldukları eğitimin yapısı ve içeriğinin mesleki açıdan

birbirinden ayrı olmasının da bu sonucun elde edilmesinde etkili olduğu düşünülebilir. Farklı branş öğretmenleri ve farklı fakültelerde öğrenim görmekte olan öğretmen adayları üzerinde yapılan benzer araştırma bulguları da branş değişkeninin öğretmenlerin mesleki öz- yeterlik inançları üzerinde önemli bir belirleyici olduğu görüşünü desteklemektedir (Ekinci, 2015; Kahyaoğlu ve Yangın, 2007). Arastaman (2013) tarafından yapılan araştırmada farklı fakültelerde öğretmenlik alanında öğrenim görmekte olan adayların mesleki öz-yeterlik seviyelerinin fakülte türü değişkenine göre irdelenmesi hedeflenmiştir. Çalışmaya eğitim fakültesi öğrencisi 209 öğrenci ile fen edebiyat fakültesi öğrencisi 202 öğrenci katılmıştır. Araştırmanın sonunda mesleki öz-yeterlik alt boyutlarından olan öğretim stratejileri alt boyutuna ilişkin algı puanlarının eğitim fakültesi öğrencileri lehine istatistiksel açıdan anlamlı oranda daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Buna karşın eğitim fakültesine öğrenim gören öğrencilerle kıyaslandığında fen edebiyat fakültesinde öğrenim gören öğrencilerin öğretmenliğe yönelik tutum puanlarının anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Demirtaş ve ark. (2011)'nin yapmış olduğu araştırmada eğitim fakültesi öğrencilerinin mesleki öz-yeterlik algı düzeylerinin bölüm faktörü bağlamında incelenmesi amaçlanmış, bu kapsamda farklı bölümlerde eğitim gören öğretmen adaylarının mesleki öz-yeterlik algıları arasındaki farklılıklar karşılaştırılmıştır. Araştırmanın sonunda fen bilgisi, sınıf öğretmenliği, ilköğretim matematik, sosyal bilgiler, okul öncesi, beden eğitimi, İngilizce, resim, müzik ve Türkçe öğretmen adaylarının mesleki öz-yeterlik algıları arasında istatistiksel açıdan anlamlı farklılıklar olduğuna ulaşılmıştır. Gençtürk ve Memiş (2010) tarafından yapılan araştırmada ilköğretimde görevli sınıf öğretmenleri, ile branş öğretmenlerinin mesleki öz-yeterlik algı düzeylerinin (öğrenci katılımına ilişkin yeterlik, sınıf yönetiminde yeterlik, öğretim stratejilerinde yeterlik, genel öz-yeterlik) branş faktörüne göre istatistiki olarak anlamlı bir fark ortaya koyduğu belirlenmiştir.

Alan yazında mevcut araştırmaların aksine, yapılan bazı araştırmalarda branş değişkeninin mesleki öz-yeterlik inancı konusunda anlamlı bir etkisi bulunmadığı belirlenmiştir (Ekinci, 2013; Pendergast ve ark., 2011). Yılmaz ve Çokluk-Bökeoğlu (2008)'nin yapmış oldukları çalışmada ilköğretim düzeyinde görevli sınıf öğretmenleri ile branş öğretmenlerinin öz-yeterlik düzeylerinin karşılaştırılması amaçlanmıştır. Araştırmanın sonunda sınıf öğretmenleri ile branş öğretmenlerinin öğretim yeterliği ve kişisel yeterlik düzeylerinin benzerlik gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Analiz sonuçlarına göre ayrıca araştırmaya katılan öğretmenlerin branş değişkenine göre yenilikçi tutum düzeylerinin sadece "öncü" alt boyutunda istatistiksel açıdan anlamlı farklılık gösterdiği, diğer alt boyutlarda ise farklılık olmadığı anlaşılmaktadır. Örün ve ark. (2015) tarafından yapılan araştırmada öğretmen adaylarının bireysel yenilikçi tutum düzeylerinin bazı demografik değişkenlere göre incelenmesi hedeflenmiş, araştırmaya Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nin 12 farklı bölümünde öğrenim görmekte olan toplam 422 öğretmen adayı katılmıştır. Araştırmanın sonunda öğretmen adaylarının bireysel yenilikçi tutumlarının öğrenim görülen bölüm değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı farklılık göstermediği saptanmıştır. Göl ve Bülbül (2012) tarafından yapılan benzer bir araştırmada ilköğretimde görevli sınıf öğretmenleri ile diğer branş öğretmenlerinin yenilik yönetimine ilişkin algı ve tutumlarının branş değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır. Yılmaz ve ark. (2014) tarafından yapılan araştırmada farklı bölümlerde öğrenim

görmekte olan öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin yenilikçi tutumlarının bazı demografik değişkenlere göre incelenmesi hedeflenmiştir. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin yenilikçi tutum düzeylerinin öğrenim gördükleri bölüm değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Elde edilen bulgulara göre sınıf öğretmenliği, fen bilgisi ve matematik öğretmenliği bölümlerinde öğrenim gören öğretmen adayları ile kıyaslandığı zaman sosyal bilgiler öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin yenilikçi tutum algılarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bu sonucun ortaya çıkmasının temelinde farklı branşlardaki öğretmen adaylarının farklı eğitim felsefelerine sahip olmalarının etkili olabileceği belirtilmiştir.

Araştırmaya katılan beden eğitimi ve spor öğretmenlerin mesleki öz-yeterlik düzeyleri ile yenilikçi tutum alt boyutlarından olan öncü yaklaşım ve yeniliklere açık yaklaşım alt boyutları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki bulunduğu, buna karşılık mesleki öz-yeterlik düzeyi ile yenilikçi tutum alt boyutlarından gelenekçi yaklaşım ve kuşkucu yaklaşım arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki bulunmadığı belirlenmiştir. Elde edilen bu bulgulara göre mesleki öz-yeterlik düzeyinin yenilikçi tutum algıları üzerinde kısmen anlamlı bir etkiye sahip olduğu söylenebilir. Öğretmenlerin mesleki öz-yeterlik düzeyleri ile yenilikçi tutum algıları arasında anlamlı bir ilişki bulunmasının temelinde öz-yeterlik inancı yüksek olan öğretmenlerin mesleklerine yönelik tutumlarının yüksek olmasının yattığı düşünülebilir. Nitekim mesleki tutumu yüksek olan öğretmenlerin mesleki açıdan gelişime ve yeniliğe açık olmaları beklenen bir sonuçtur. Alan yazında yer alan araştırma bulgularının da bu görüşü desteklediği görülmektedir. Arastaman (2013) tarafından yapılan araştırmada mesleki öz-yeterlik algısı ile mesleki tutum arasında anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Demirtaş ve ark. (2011) tarafından yapılan benzer bir araştırmada da farklı branşlarda öğretmen adaylarının öğretmen mesleğine yönelik tutumlarının mesleki öz-yeterlik algılarının önemli bir yordayıcısı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Öz-yeterlik inancı bireyin bir işi yapmak için gerekli becerilere sahip olma durumunu ifade ettiği göz önünde bulundurulduğu zaman (Kurbanoglu, 2004), öz-yeterlik algısı yüksek olan bireylerin bir işi başarmak için kendisinde eksik gördüğü yönleri geliştirme yoluna gitmesi muhtemel bir durumdur. Öğretmenler açısından ele alındığı zaman öz-yeterlik düzeyi yüksek olan öğretmenlerin mesleki niteliklerini arttırmak açısından yeniliğe açık olmaları da beklenen bir durumdur. Milli Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanan, 14 maddeden oluşan ve öğretmenlerin sahip olması gereken niteliklerin sıralandığı maddelerde yer alan "İyi bir öğretmen kişisel ve mesleki açıdan kendisini sürekli olarak geliştirir, kendisini geliştirme konusundaki her fırsatı araştırır ve değerlendirir" ibaresi de mesleki yeterliği yüksek olan öğretmenlerin yeniliğe açık olduklarını ortaya koymaktadır (Seferoğlu, 2004).

5. SONUÇ

Sonuç olarak, araştırmaya katılan beden eğitimi ve spor öğretmenleri ile diğer branş öğretmenlerinin mesleki öz-yeterlik düzeylerinin ve yenilikçi tutumlarının branş değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı farklılık gösterdiği saptanmıştır. Ayrıca beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin mesleki öz-yeterlikleri ile yenilikçi tutumları arasında pozitif ilişkiler vardır.

6. SINIRLIKLAR VE ÖNERİLER

Bu çalışma 2018-2019 eğitim ve öğretim yılında 176 erkek (98 beden eğitimi, 78 diğer branş) ve 65 kadın (21 Beden Eğitimi, 44 diğer branş) olmak üzere toplam 241 öğretmen ile sınırlıdır. Araştırmanın örneklem grubunu oluşturan öğretmenlerin uygulanan veri toplama aracına verdikleri yanıtlardan elde edilen bulgular ile sınırlıdır. Bu doğrultuda gelecekte yapılacak araştırmalara yönelik şu öneriler sunulmaktadır:

- Öğretmenlerin mesleki öz-yeterlik düzeyleri ile yenilikçi tutum algılarını etkileyen demografik değişkenlerin belirlenmesine yönelik olarak daha geniş araştırma grupları üzerinde benzer çalışmalar yapılabilir.
- Farklı eğitim kademelerinde görev yapmakta olan (ilkokul, ortaokul, lise) öğretmenlerin mesleki öz-yeterlik düzeyleri ile yenilikçi tutum algılarının ele alındığı araştırmalar yapılabilir.
- Söz konusu araştırmalar farklı coğrafi bölgelerde uygulanabilir. Böylece farklı eğitim kademelerinde ve farklı coğrafi bölgelerde görev yapan öğretmenlerin mesleki öz-yeterlik ve yenilikçi tutum algılarını etkileyen unsurlara ilişkin olarak geniş kapsamlı araştırma bulgularına ulaşılabilir.
- Öğretmenlerin mesleki öz-yeterlik ve yenilikçi tutum düzeyleri üzerinde okul ikliminin etkilerinin incelendiği araştırmalar yapılabilir. Bunun yanında veli ve yönetici ile ilişkiler, sınıftaki öğrenci sayısı, ders materyallerinin yeterliği ve kurumdaki diğer öğretmenler ile ilişkilerin mesleki öz-yeterlik ve yenilikçi tutum üzerindeki etkilerinin incelendiği araştırmalar yapılabilir.
- Gerek meslek yaşamı öncesinde öğretmen yetiştiren kurumlarda gerekse de meslek yaşamına başladıktan sonra öğretmenlerin mesleki öz-yeterlik düzeylerini olumsuz yönde etkileyen unsurların tespit edilmesine ve çözüm önerilerinin ortaya konulmasına yönelik araştırmalar yapılabilir.
- Öğretmenlerin öz-yeterlik düzeylerini en iyi gözlemleyen grupların başında öğrencilerin geldiği göz önünde bulundurulduğu zaman, öğrenci görüşlerine göre öğretmen öz-yeterliklerinin incelendiği çalışmalar yapılabilir.

Çalışma bulgularından yola çıkılarak uygulayıcılar ve politika yapıcılar için ise aşağıdaki öneriler sunulmaktadır:

- Öğretmenlerin mesleki öz-yeterlik ve eğitime ilişkin yenilikçi tutumlarının öğrenci başarısını etkileyen unsurlar olduğu göz önünde bulundurularak, beden eğitimi öğretmenleri ile diğer öğretmenlere yönelik olarak hizmet içi eğitim ve kurslar düzenlenebilir.
- Öğretmenlerin mesleki öz-yeterlik ve yenilikçi tutum algıları büyük oranda meslek yaşamı öncesinde şekillendiği için öğretmen yetiştiren programların ders içeriklerinin öğretmen öz-yeterliğini ve yenilikçi tutum algısını geliştirecek düzeyde yeniden tasarlanması sağlanabilir.
- Öğretmen atamalarında kullanılan merkezi sınavlara ek olarak öğretmenlerin mesleki öz-yeterliklerinin değerlendirildiği yazılı ve sözlü sınavlar uygulanabilir. Bunun yanında meslek yaşamına başladıktan sonra belirli aralıklarla öğretmenlerin öz-yeterlik düzeylerinin değerlendirildiği yeni çalışmalar yapılabilir. Zaman içerisinde mesleki tükenmişliğe bağlı

olarak öz-yeterlik düzeyinde düşüş meydana gelen öğretmenlere yönelik seminerler verilebilir. Bunun yanında öğretmenlerin mesleklerine yönelik son gelişmelerden haberdar olmaları için tanıtıcı yayın ve kitaplar yayınlanabilir, hizmet içi eğitimler sunulabilir.

Yazar Katkıları

Araştırmaya tüm yazarlar eşit oranda katkı sağlamıştır.

Etik Beyan

Bu makalede dergi yazım kurallarına ve bilimsel araştırma ve yayın etiği kurallarına uyulmuştur.

Çalışma için Abant İzzet Baysal Üniversitesi Etik kurulundan onay alınmıştır

Çıkar Çatışması

Yazar(lar) çalışma ve yayımlanması konularında herhangi bir çıkar çatışması belirtmemişlerdir.

KAYNAKÇA

Akbulut, E. (2006). Müzik öğretmeni adaylarının mesleklerine ilişkin öz yeterlik inançları. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(2), 24–33.

Arastaman, G. (2013). Eğitim ve fen edebiyat fakültesi öğrencilerinin öz-yeterlik inançları ve öğretmenlik mesleğine karşı tutumlarının incelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 14(2), 205–217.

Azar, A. (2011). Türkiye’deki öğretmen eğitimi üzerine bir söylem: Nitelik mi, Nicelik mi? *Journal of Higher Education and Science*, 1(1), 36. <https://doi.org/10.5961/jhes.2011.004>

Bandura, A. (1982). Self-efficacy mechanism in human agency. *American Psychologist*, 37(2), 122–147. <https://doi.org/10.1037/0003-066X.37.2.122>

Bandura, A. (1997). *Self-efficacy: The exercise of control*. New York: W. H. Freeman.

Bayındır, N. (2011). Uygulama öğretmenlerinin aday öğretmenlerin kişisel ve mesleki nitelikleri hakkındaki görüşleri. *Akademik Bakış Dergisi*, 26, 1–7.

Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2011). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (8. baskı). Ankara: Pegem Akademi.

Çubukçu, Z., & Girmen, P. (2007). Öğretmen adaylarının sosyal öz-yeterlik algılarının belirlenmesi. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(1).

Çuhadar, C., Bülbül, T., & Ilgaz, G. (2013). Öğretmen adaylarının bireysel yenilikçilik özellikleri ile teknopedagogik eğitim yeterlikleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *İlköğretim Online*, 12(3), 797–807.

Demir Başaran, S., & Keleş, S. (2015). Yenilikçi kimdir? Öğretmenlerin yenilikçilik düzeylerinin incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 30(4), 106–118.

Demirtaş, H., Cömert, M., & Özer, N. (2011). Öğretmen adaylarının özyeterlik inançları ve öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları. *Eğitim ve Bilim*, 36(159), 96–111.

Ekinci, H. (2013). Öğretmen adaylarının özyeterlik algıları: Müzik, resim ve beden eğitimi. *Turkish Studies*, 8(3), 189–196.

Ekinci, N. (2015). Öğretmen adaylarının öğrenme yaklaşımları ve öğretmen özyeterlik inançları arasındaki ilişki. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 30(1), 62–76.

Erdem, E., & Demirel, Ö. (2007). Teacher self-efficacy belief. *Social Behavior and Personality*, 35(5), 573–586.

Erdem, E., & Soylu, Y. (2013). Öğretmen adaylarının KPSS ve alan sınavına ilişkin görüşleri. *Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4(1), 223–236.

Erden, M. (2005). *Öğretmenlik mesleğine giriş* (3. Baskı). İstanbul: Epsilon Yayıncılık.

Füllemann, D., Jenny, G. J., Brauchli, R., & Bauer, G. F. (2015). The key role of shared participation in changing occupational self-efficacy through stress management courses. *Journal of Occupational and Organizational Psychology*, 88(3), 490–510. <https://doi.org/10.1111/joop.12124>

Gençtürk, A., & Memiş, A. (2010). İlköğretim okulu öğretmenlerinin öz-yeterlik algıları ve iş doyumlarının demografik faktörler açısından incelenmesi. *İlköğretim Online*, 9(3), 1037–1054.

Gökkyer, N. (2009). Öğretmenlerin ilköğretim müfettişlerince yapılan sınıf denetimine yönelik algıları. *Doğu Anadolu Bölgesi Araştırmaları*, 68–76.

Göl, E., & Bülbül, T. (2012). İlköğretim okulu yöneticilerinin yenilik yönetimi yeterliklerine ilişkin öğretmen algıları. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(2), 97–109.

Gömlüksiz, M. N., & Serhatlıoğlu, B. (2013). Okul öncesi öğretmenlerinin öz-yeterlik inançlarına ilişkin görüşleri. *Turkish Studies*, 8(7), 201–221.

Gültekin, M. (2015). İlköğretim öğrencilerinin ideal öğretmen Algısı. *Journal of Turkish Studies*, 10(11), 725-756. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.8624>

Habacı, İ., Karataş, E., Adıgüzzelli, F., Ürker, A., & Atıcı, R. (2013). Öğretmenlerin güncel sorunları. *Journal of Turkish Studies*, 8(6), 263–277. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.4937>

Hazır Bıkmaz, F. (2004). Sınıf öğretmenlerinin fen öğretiminde öz yeterlilik inancı ölçeğinin geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Milli Eğitim Dergisi*, 161. http://dhgm.meb.gov.tr/yayimlar/dergiler/Milli_Egitim_Dergisi/161/bikmaz.htm

Hurt, H. T., Joseph, K., & Cook, C. D. (1977). Scales for the measurement of innovativeness. *Human*

Communication Research, 4(1), 58–65. <https://doi.org/10.1111/j.1468-2958.1977.tb00597.x>

Jayawardena, C., & Gregar, A. (2013). Career and knowledge management and organizational learning. İçinde A. Green (Ed.), *Proceedings of the 10th International Intellectual Capital, Knowledge Management and Organisational Learning* (ss. 533–539). Washington: the George Washington University.

Kahyaoğlu, M., & Yangın, S. (2007). İlköğretim öğretmen adaylarının mesleki öz-yeterliklerine ilişkin görüşleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 15(1), 73–84.

Kılıçer, K. (2011). *Bilgisayar ve öğretim teknolojileri eğitimi öğretmen adaylarının bireysel yenilikçilik profilleri* (Doktora Tezi). Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.

Koparan, Ş., Öztürk, F., & Korkmaz, N. H. (2011). Beden eğitimi öğretmenlerinin özyeterlik ve beden eğitimi öğretmeni yeterliliğinin incelenmesi. *VAN/YYÜ Eğitim Fakültesi Dergisi*, (Özel Sayı), 52–61.

Kurbanoğlu, S. S. (2004). Öz-yeterlik inancı ve bilgi profesyonelleri için önemi. *Bilgi Dünyası*, 5(2), 137–152. <https://doi.org/10.15612/BD.2004.484>

Leavitt, C., & Walton, J. (1975). Development of a scale for innovativeness. *Advances in Consumer Research*, 2, 545–554.

Maden, S., Durukan, E., & Aslan, A. (2010). Türkçe öğretmeni adaylarının öğretmen niteliklerine yönelik görüşleri. *Journal of Turkish Studies*, 5(4), 1364–1378. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.1683>

Nochur, K. (2009). *İnovasyon yapmak*. İstanbul: Optimist Yayınları.

Oh, S. (2010). *The sources that influence student teachers' sense of efficacy* (Doktora Tezi). Iowa State University, Ames, Iowa. Retrieved from <https://lib.dr.iastate.edu/etd/11781> <https://doi.org/10.31274/etd-180810-979>

Örün, Ö., Orhan, D., Dönmez, P., & Kurt, A. A. (2015). Öğretmen adaylarının bireysel yenilikçilik profilleri ve teknoloji tutum düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(1), 65–76.

Özdemir, M. Ç. (Ed.) (2003). *Öğretmenlik mesleğine giriş*. Ankara: Asil Yayın Dağıtım.

Özdemir, S. M. (2008). Sınıf öğretmeni adaylarının öğretim sürecine ilişkin öz-yeterlik inançlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Educational Administration: Theory and Practice*. (54), 277–306.

Özyurt, S. (2000). *Öğretmenlik mesleğine giriş*. Adapazarı: Değişim Yayınları.

Pendergast, D., Garvis, S., & Keogh, J. (2011). Pre-Service student-teacher self-efficacy beliefs: An insight into the making of teachers. *Australian Journal of Teacher Education*, 36(12). <https://doi.org/10.14221/ajte.2011v36n12.6>

Rowe, K. (2003). The importance of teacher quality as a key determinant of students' experiences and outcomes of schooling. İçinde Australian Council for Educational Research (Ed.), *Building Teacher*

Quality: What does the research tell us? (ss. 15–23). Melbourne.

Saçlı, F., Bulca, Y., Demirhan, G., & Kangalgil, M. (2009). Beden eğitimi öğretmenlerinin kişisel nitelikleri. *Spor Bilimleri Dergisi*, 20(4), 145–151.

Schunk, D. H. (1990). Goal setting and self-efficacy during self-regulated learning. *Educational Psychologist*, 25(1), 71–86. https://doi.org/10.1207/s15326985ep2501_6

Schyns, B., & Collani, G. von (2002). A new occupational self-efficacy scale and its relation to personality constructs and organizational variables. *European Journal of Work and Organizational Psychology*, 11(2), 219–241. <https://doi.org/10.1080/13594320244000148>

Seferoğlu, S. S. (2004). Öğretmen yeterlilikleri ve mesleki gelişim. *Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim*, 58, 40–45.

Semerci, Ç., Semerci, N., Eliüşük, A., & Kartal, S. E. (2012). Öğretmenlik mesleğinin gündemine ilişkin öğretmen görüşleri (Bartın ili örneği). *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(1), 22–40.

Şenel, E., Adiloğulları, İ., & Ulucan, H. (2014). Öğretmenlerin duygusal zekâ seviyeleri, öğretmen yetkinlik inançları ve genel öz yeterlik inançlarının incelenmesi. *Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 8(2), 225–232.

Top, M. Z. (2011). *İlköğretim okul yöneticilerinin yenilik yönetimine ilişkin tutumlarının incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Turhan, M., Demirli, C., & Nazik, G. (2012). Sınıf öğretmenlerinin mesleğe adanmışlık düzeyine etki eden faktörler: Elazığ örneği. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(21), 179–192.

Türk, N. (2009). *Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin mesleklerine ilişkin öz yeterlik düzeylerinin incelenmesi* (Neoşehir ili örneği) (Yüksek Lisans Tezi). Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde.

Türkoğlu, A. (2005). *109 soruda öğretmenlik meslek bilgisine giriş*. İstanbul: Kare Yayınları.

Üstüner, M., Demirtaş, H., Cömert, M., & Özer, N. (2009). Ortaöğretim öğretmenlerinin öz-yeterlik algıları. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(17), 1–16.

Yalçınkaya, Y. (2010). Bilginin farkındalık ve farklılığında organizasyonların gelecek alanı: İnovasyon. *Türk Kütüphaneciliği*, 24(3), 373–403.

Yeşilyurt, E. (2013). Öğretmen adaylarının öğretmen öz-yeterlik algıları. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(45), 88–104.

Yılmaz, F., Soğukçeşme, G., Ayhan, N., Tuncay, S., Sancar, S., & Deniz, Y. M. (2014). İlköğretim bölümü öğretmen adaylarının mesleki yenilikçilik eğilimlerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11(27), 259–276.

Yılmaz, K., & Çokluk-Bökeoğlu, Ö. (2008). Primary school teachers' belief of efficacy. *Ankara Üniversitesi*

Makale Geliş: 29.04.2022

Makale Kabul: 15.10.2022

Açık Erişim Politikası

Bu eser Creative Commons Atıf-GayriTicari 4.0 Uluslararası Lisansı ile lisanslanmıştır.

<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/deed.tr>